

LIBRIS

We know
books

BIBLIOTECA PENTRU COPII

Oscar Wilde

PRINȚUL FERICIT

și alte povestiri

Traducere din limba engleză de
TICU ARCHIP ȘI LAURA FRUNZĂ

LITERA
București

Cuprins

Prințul Fericit	5
Privighetoarea și trandafirul.....	20
Prietenul credincios	30
Un Foc de artificii fără pereche.....	48
Fantoma de la Canterville	68
Tabel cronologic	115

The Happy Prince and Other Stories
Oscar Wilde

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro www.litera.ro

Prințul Fericit și alte povestiri
Oscar Wilde

Copyright © 2025 Grup Media Litera pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Justina Bandol
Corector: Ana Păunița
Copertă: Bell Studio
Tehnoredactare și prepress: Codruț Radu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
WILDE, OSCAR

Prințul Fericit și alte povestiri / Oscar Wilde; trad.: Ticu Archip, Laura Frunză. – București:
Litera, 2025

ISBN 978-630-342-478-1

I. Archip, Ticu (trad.)
II. Frunză, Laura (trad.)
821.111-93-34=135.1

Prințul Fericit

Sus, pe o columnă înaltă, stătea, privind peste cetate, statuia Prințului Fericit. Strălucea prințul din creștet până-n tălpi în poleială de aur curat, ochii lui erau două safire luminoase, iar la mânerul spadei un mare rubin își juca apele sângerei.

Și toată lumea rămânea uimită la vederea lui.

– E frumos ca un cocoșel-de-vânt, își dădu odată părerea unul din Consilierii orașului, doritor să se ducă vestea despre priceperea sa artistică. Nu însă și la fel de folositor, adăugă el, de teamă să nu-l creadă oamenii cu capul în nori, așa cum nici nu era din fire.

– De ce nu poți să fii și tu ca Prințul Fericit? îl întrebă o mamă grijulie pe băiețelul ei care plângea după luna din cer. Prințului Fericit nu-i trece niciodată prin minte să plângă pentru fitece.

– Bine că mai e și-un fericit pe lumea asta! mormăi un biet dezamăgit, cu ochii pironiți pe minunata statuie.

– Pare-ar fi un înger, spuneau Copiii Orfelinatului ieșind din catedrală în falnicele lor straie stacojii și curatele lor șorturi albe.

– Dar de unde știți? se amestecă Dascălul de matematici. Văzut-ați vreunul cu ochii?

– Da, cum să nu, în vis, răspuseră ei, iar Dascălul de matematici se încruntă și-i săgetă cu privirea, căci el nu le îngăduia copiilor să viseze.

Într-o noapte, zbură peste acea cetate un flecușeț de Rândunel. Prietenele lui porniseră, cu șase săptămâni înainte, către Țara Egiptului, dar el rămăsese în urmă, îndrăgostit fiind de o Trestie, frumoasă ca nici una pe lume. O întâlnise la început de primăvară, pe când zbura în josul râului după o cogeamite găză gălbuie, și atât de tare îl vrăjise mijlocelul subțire al Trestiei, încât se oprise locului, ca să-i vorbească.

– Mă lași să te iubesc? o întrebă deschis, căci îi plăcea să meargă drept la țintă, iar trestia îi făcu o plecăciune adâncă.

Se pornise atunci Rândunelul să zboare jur-împrejur, mângâind apa cu aripile și stârnind mărunte unduiri argintii.

Era felul său de a-i face curte; și așa o ținuse toată vara, cât fu vara de lungă.

– Ce alegere caraghioasă, ciripeau celelalte rândunele.

– N-are pic de avere, iar rubedenii, cu nemiluita!

Și, de bună seamă, râul gemea de Trestii. Pe urmă, când se ivi toamna, tot stolul își luă zborul, peste mări și peste țări.

După plecarea prietenelor, Rândunelul se simți însingurat, iar Sânziana dorului său începu să-l obosească.

„Îi lipsește farmecul vorbirii“, își zise, „apoi mi-e teamă că e și ușuratică, fiindcă prea-și face ochi dulci cu vântul“.

Și, negreșit, la orice adiere a vântului, Trestia se mlădia în neasemuit de grațioase reverențe.

„Îi înțeleg firea casnică“, se mai gândi Rândunelul, „dar mie-mi place grozav să călătoresc și firesc ar fi să-i placă și soției mele“.

– Vrei să pornim la drum amândoi? o întrebă el în cele din urmă, dar Trestia își scutură capul.

Era tare legată de căminul ei.

– Ți-ai bătut joc de mine, izbucni Rândunelul. Eu plec spre piramide. Rămâi cu bine!

Și își luă zborul.

Zbură așa o zi întreagă și la vreme de seară ajunse în cetate.

„Unde să trag oare?“ se întrebă el. „Sper că orașul a făcut ceva pregătiri.“

Ochii îi căzură pe statuia de pe columna înaltă.

– Am găsit! strigă el bucuros. E un loc minunat, în plin aer proaspăt!

Și se lăsă de sus, chiar la picioarele Prințului Fericit.

– Ce mai iatac de aur! își zise încetșor, pe când privea în jur și se pregătea de culcare; dar, când să-și vâre capul sub aripă, un strop mare de apă pică pe el.

– Ia te uită pozună! strigă mirat. Pe cer nu-i nici urmă de nor, stelele strălucesc de-ți iau ochii și cu toate astea plouă! Clima din nordul Europei e grozav de afurisită! Trestioara nu se mai sătura de ploaie, dar asta doar din egoism!

Mai pică apoi alt strop.

„La ce folosește o statuie, dacă nu te apără măcar de ploaie?“ se întrebă plictisit. „Ia să-mi caut eu un horn ca lumea!“

Și se hotărî să zboare aiurea.

Dar când să-și deschidă aripile, pică al treilea strop...

Rândunelul privi atunci în sus și văzu... vai, ce-i fu dat să vadă?!

Ochii prințului înotau în lacrimi, și lacrimile lunecau șiroaie pe obrajii lui de aur. În lumina albă a lunii, chipul lui era atât de frumos, încât Rândunelul se simți înduioșat.

– Cine ești tu? îl întrebă el.

– Sunt Prințul Fericit.

– Atunci de ce plângi? adăugă nedumerit. M-ai udat learcă.

– Pe vremea când eram în viață și aveam o inimă de om, răspunse statuia, nu știam ce-s lacrimile, căci trăiam în Palatul Sans Souci¹, unde durerii nu-i e îngăduit să intre. Cât era ziua de lungă, mă veseleam în grădină cu prietenii mei, iar când cobora seara, eram primul la dans în sala cea mare.

¹ Palatul Fără Griji (franceză)

Jur-împrejurul grădinii se ridica un zid foarte înalt, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte să întreb ce e dincolo de el; în preajmă, totul mi se părea atât de frumos! Curtenii mă numeau „Prințul Fericit“, și fericit eram cu adevărat, dacă plăcerea poate fi fericire. Așa am trăit și așa am murit. Iar acum, că nu mai am viață, m-au ridicat aici sus, atât de sus, încât pot vedea toată hidoșenia, toată amărăciunea cetății mele, și cu toate că inima mea e de plumb, nu pot decât să plâng.

„Cum, adică, nu e cu totul și cu totul de aur?“ se gândi Rândunelul în sinea lui, căci era prea cuviincios pentru a-și mărturisi gândul.

– Departe, tare departe, urmă statuia cu glas coborât și cântător, departe, într-o ulicioară, se află o căsuță sărmană. Prin fereastra-i deschisă văd o femeie stând la masă. Are fața suptă și ofilită, iar mâinile-i aspre și roșii sunt totuna de împunsăturile acului, căci e cusătoreasă. Acum brodează floarea-patimii pe rochia de atlas pe care-o va purta la viitorul bal al curții cea mai drăgălașă dintre însoțitoarele reginei. Într-un ungher al odăii, băiețelul ei zace bolnav pe un pat. Are friguri și tânjește după portocale. Maică-sa nu poate să-i dea decât apă, și el plânge... Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, nu vrei să-i duci rubinul de pe mânerul spadei mele? Eu am picioarele înțepenite în soclul acesta și nu mă pot mișca.

– Pe mine mă așteaptă în Egipt, răspunse Rândunelul. Prietenele mele zboară în sus și-n jos deasupra Nilului și

stau de vorbă cu florile uriașe de lotus. În curând o să se ducă la culcare în cripta regelui cel mare. Regele se află chiar el acolo, în racla lui zugrăvită. E învelit în feșe galbene și îmbălsămat cu mirodenii. Are în jurul gâtului un șirag străveziu de jad verde, iar mâinile-i sunt ca două frunze veștede.

– Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, stăruie prințul, nu vrei să rămâi cu mine o noapte și să fii solul meu? Pe copil îl chinuie setea și pe maică-sa jalea.

– Vezi că mie nu prea îmi plac băieții, răspunse Rândunelul. Vara trecută, când locuiam pe lângă râu, erau doi bădărani de băieți, copiii morarului, care zvârleau mereu cu pietre în mine. Firește că nu m-au nimerit niciodată: noi, rândunelele, suntem grozav de maestre în ale zborului, apoi eu mă trag și dintr-un neam vestit în sprinteneală; oricum însă, era o lipsă de cuviință...

Dar Prințul Fericit părea atât de îndurerat, încât Rândunelul se întristă.

– E foarte frig aici, îi spuse, dar am să mai rămân cu tine o noapte și o să-ți împlinesc solia.

– Mulțumesc, micuțule Rândunel, răspunse prințul.

Și așa, după ce scoase rubinul de pe spada prințului, Rândunelul zbură cu el în cioc, peste acoperișurile orașului.

Trecu pe lângă turnul catedralei cu îngeri ciopliți în marmură albă. Trecu pe lângă palat și auzi zvon de dans. O încântătoare fată ieșise în balcon cu iubitul ei.

– Cât de minunate sunt stelele cerului, îi șoptea el, și cât de minunată puterea dragostei!

– Nădăjduiesc să-mi fie gata rochia pentru serbarea cea mare, îi răspunse ea. Am poruncit să mi-o brodeze toată cu floarea-patimii, dar cusătoresele astea-s atât de trândave!

Trecu apoi Rândunelul peste apele râului și văzu felinare atârând de catargele corăbiilor. În cele din urmă ajunse la căsuța cea sărmană și privi înăuntru: băiețașul se zvârcolea în pat, scuturat de friguri, iar pe mama lui o doborâse somnul, de istovită ce era. Rândunelul se repezi și puse bobul mare de rubin pe masă, lângă degetarul femeii. Zbură apoi ușor jur-împrejurul patului, fluturându-și aripile peste fruntea copilului.

– Ce răcoare simt, se vede că-mi merge mai bine, șopti copilul și se cufundă într-o piroteală dulce.

Pe urmă Rândunelul își luă zborul îndărăt, la Prințul Fericit, și-i povesti tot ce făcuse.

– Foarte ciudat, se minună el, acum îmi este cald, deși vremea-i atât de rece!

– Fiindcă ai făcut o faptă bună, îi răspunse prințul.

Iar el, mititelul, rămase pe gânduri și adormi. Căci de câte ori încerca să gândească, îl și prindea somnul.

Când se crăpă de ziuă, Rândunelul zbură devale la râu, ca să facă o baie.

– Iată un fenomen uimitor! se minună Profesorul de ornitologie, pe când trecea podul. O rândunică, iarna!

Și se apucă să scrie un articol lung privitor la aceasta, în ziarul local. Toată lumea vorbește despre articol, căci era împănăt cu atâția termeni științifici, încât nimeni nu pricepuse o iotă.

– La noapte plec în Egipt! se hotărî Rândunelul și, la gândul acesta, inima-i creștea de bucurie.

Dădu o raită pe la toate monumentele cetății și rămase multă vreme sus, în vârful clopotniței. Ori pe unde trecea, vrăbiile se porneau a ciripi:

– Grozav de distins străinul de colo!

Iar el se bucura nespus în sinea lui.

Cum văzu răsărind luna, se întoarse la Prințul Fericit.

– Ai ceva vești de trimis în Egipt? Sunt gata de plecare! îi strigă el.

– Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, îl rugă prințul, n-ai vrea să mai rămâi încă o noapte cu mine?

– Dar sunt așteptat în Egipt, îi răspunse Rândunelul. Măine, prietenele mele o să-și ia zborul către a doua cascadă. Acolo hipopotamul își face culcuș în păpurișuri și pe un tron măreț de granit stă însuși Memnon-zeul. Veghează toată noaptea puzderia de stele și când luceafărul dimineții se ivește, el trage doar un chiot de bucurie și pe urmă rămâne mut. La amiază, leii galbeni coboară până la mal, să se adape. Au ochii la fel ca berilul verde, iar urlatul lor e mai tunător decât urlatul cascadei.

– Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, stăruie prințul, departe, tare departe, peste cetate, zăresc un tânăr Student, într-o mansardă. Stă aplecat deasupra unei mese înțesate cu hârtii și lângă el se veștejește într-un pahar un buchețel de micșunele. Părul îi e inelat și castaniu, buzele, roșii ca miezul rodiilor, iar ochii, mari și visători. Încearcă să sfârșească o piesă pentru Directorul Teatrului, dar prea dărdăie de frig ca să mai scrie. În sobă nu e niciun tăciune și foamea îl doboară.

– O să mai rămân cu tine încă o noapte, îi spuse Rândunelul; avea, într-adevăr, inimă bună. Vrei să-i duc altă boabă de rubin?

– Vai mie! Nu mai am niciun rubin, îi răspunse prințul. Doar ochii, atât mi-au mai rămas. Sunt făcuți din neprețuite safire aduse tocmai din India, acum o mie de ani. Smulge-mi unul și du-l tânărului. Îl va vinde giuvaiergiului, apoi va cumpăra de mâncare și lemne de foc, și-și va sfârși piesa.

– Dragul meu prinț, suspină Rândunelul, nu pot face una ca asta.

Și se porni pe plâns.

– Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, stăruie prințul, fă așa cum îți cer eu.

Rândunelul smulse atunci ochiul prințului și zbură departe, către mansarda Studentului. Îi fu destul de ușor să pătrundă înăuntru, căci în acoperiș era o spărtură pe unde se și strecură. Tânărul își ținea capul îngropat în mâini și

nu auzi falfăitul aripilor, dar când ridică ochii, văzu deodată safirul strălucitor printre micșunelele veștede.

– Încep să fiu prețuit, se învioră el. Trebuie să fie de la vreun admirator de seamă. Acum pot să-mi sfârșesc piesa!

Și chipu-i strălucea de bucurie.

A doua zi, Rândunelul zbură până jos, în port. Se așeză pe catargul unei corăbii mari, cu ochii după marinarii care trăgeau afară cu funiile niște namile de lăzi.

– Heii-rup! strigau ei cu fiecare ladă ieșită la iveală.

– Mă duc în Egipt, strigă și Rândunelul.

Dar nimeni nu-l luă în seamă, și, odată cu răsăritul lunii, își luă zborul îndărăt, la Prințul Fericit.

– Am venit să-mi iau rămas-bun, îi spuse el.

– Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, îl rugă prințul, nu vrei să mai rămâi cu mine încă o noapte?

– E iarnă, răspunse el, ca mâine năvălesc aici fulgii reci de zăpadă. În Egipt soarele dogorește deasupra palmierilor verzi, iar crocodilii lăncezesc în mâl și privesc alene împrejur. Tovarășele mele își durează cuibul în templul lui Baalbec, sub veghea porumbeilor albi și roz care-și gânguresc unul altuia. Prințul drag, te părăsesc, n-am încotro, dar n-o să te uit niciodată și la primăvară o să-ți aduc două nestemate frumoase în locul celor pe care le-ai dăruit. Rubinul va fi mai roșu decât un trandafir roșu, iar safirul, tot atât de albastru ca largul mărilor.

– Jos, în piață, începu prințul, se află o fetiță care vinde chibrituri. Dar i-au scăpat chibriturile în noroi și s-au stricat toate. Acum stă și plânge, fiindcă taică-său o bate dacă nu duce acasă ceva bani. N-are ghete, n-are ciorapi și nici pe căpșor n-are nimic. Smulge-mi celălalt ochi, dă-i-l ei și tată-său n-o s-o mai bată.

– De stat am să mai stau cu tine încă o noapte, îi răspunse Rândunelul, dar ochiul nu pot să ți-l smulg, căci ai rămâne orb de tot!

– Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, îl rugă prințul, fă așa cum îți cer eu.

Atunci Rândunelul smulse celălalt ochi al prințului și, avântându-se cu el în jos, trecu săgeată pe lângă fetiță și-i strecură nestemata în palmă.

– Ce ciob frumos de sticlă, se bucură ea și dădu fuga, râzând, acasă.

Iar Rândunelul se întoarse la prinț.

– Ești orb acum, îi spuse, și o să rămân cu tine mereu-mereu...

– Nu, micul meu Rândunel, șopti sărmanul prinț, tu trebuie să pleci departe, în Egipt.

– O să rămân cu tine mereu, îi răspunse el și adormi la picioarele prințului.

A doua zi, cât fu ziua de lungă, Rândunelul stătu pe umărul prințului și îi povesti vrute și nevrute, din tot ce văzuse el pe meleaguri străine. Îi povesti despre ibișii roșii

care stau în șiruri lungi pe malurile Nilului și prind peștișori de aur în ciocurile lor; despre Sfinxul bătrân ca vremea, care trăiește în inima pustiei și le știe pe toate; despre neguțătorii care pășesc agale pe lângă cămilele lor și-și lunecă mătaniile de chihlimbar printre degete, despre Regele munților din lună, care e negru ca abanosul și se închină la o mărgea mare de cleștar; despre namila de Șarpe verde care doarme într-un palmier și are douăzeci de preoți slujitori, ca să-l hrănească cu turte și miere, și despre Piticii care, stând pe cogeamite frunze late, plutesc peste un heleșteu întins și se războiesc neîncetat cu fluturii.

– Scumpul meu Rândunel, grăi prințul, mi-ai înșirat minunății după minunății... Zboară acum peste cetatea mea, Rândunelule, și spune-mi ce vezi.

Zbură atunci Rândunelul peste cetatea cea mare și văzu cum se desfătau bogății în casele lor frumoase, în vreme ce săracii cerșeau pe la porți. Zbură prin fundături întunecoase și văzu fețele de var ale copiilor înfometați, cercetând aiurite ulițele negre. Sub arcada unui pod, doi băiețași se strângeau în brațe, încercând să-și țină de cald.

– Tare ne mai e foame, spuneau ei.

– Ia cărați-vă de aici! îi luă paznicul la goană; și o porniră amândoi razna, prin ploaie.

Pe urmă Rândunelul zbură îndărăt și îi istorisi prințului tot ce văzuse.

– Eu sunt acoperit cu aur curat, îi spuse prințul. Tu trebuie să-l iei de pe mine, foiță cu foiță, și să-l duci săracilor mei; nu-i ființă omenească să nu creadă că aurul o poate face fericită.

Și Rândunelul piguli atunci foiță cu foiță din aurul cel curat; foiță cu foiță, până când Prințul Fericit rămase golaș de tot și pământiu. Foiță cu foiță, din aurul cel curat, le duse Rândunelul săracilor, și obrații copiilor prinseră a se îmbujora; râdeau copiii și se veseleau pe stradă.

– Acum avem pâine, chiuiau ei.

Apoi veni zăpada și după zăpadă, înghețul. Străzile păreau muiate în argint, atât erau de luminoase și de sclipitoare; la streșinile caselor țurțurii lungi atârnav ca niște pumnale de cleștar. Oamenii umblau înfășurați în blănuri, în vreme ce băiețași de o șchioapă, cu căciulițe stacojii, se dădeau pe gheață.

Sărmanul flecușteț de Rândunel! Îi era frig, tot mai frig, dar pe prinț nu l-ar fi părăsit nicicând, căci mult îi era drag inimii sale. Ciugulea firimituri la ușa brutăriei, când nu-l vedea brutarul, și încerca să se încălzească bătând din aripioare.

În cele din urmă, el își dădu totuși seama că va muri curând. Abia de mai avu puterea să zboare încă o dată sus, pe umărul prințului.

– Rămâi cu bine, prințule drag, îi spuse el în șoaptă. Mă lași să-ți sărut mâna?